

III. Hafta

COĞRAFI ARAŞTIRMALARDA ETİK UYGULAMA

Coğrafi araştırmalarda etik davranmak sizin ve benim doğru ve yanlış kavramlarına uygun hareket etmemizi gerektirir. Etik araştırma, onurlu davranan düşünceli, bilgili ve tepkisel coğrafyacılar tarafından yapılır, çünkü sadece birileri bunu yaptığı için değil, “doğru” bir şey olduğu için yapılır.

Bu ders, etik araştırmanın nedenleri ve temel ilkeleri hakkındaki farkındalığınızı artırmayı amaçlamaktadır. Her ne kadar size kendi ahlaki hayal gücünüzde egzersiz yapma ve hareket etme fırsatı bırakarak etik reçeteden kaçınmasına rağmen, meslektaşlar ve topluluklar genellikle araştırma hazırlarken ve yürütürken göz önünde bulundurmanızı bekler. Bir coğrafyacı olarak, eylemlerinizin anlamlarının olduğu bağlamlardaki eylemlerinizin etik önemini dikkatlice düşünmelisiniz ve eylemleriniz için sorumluluk almaya hazır olun. Bazı durumlarda (örn. Kültürlerarası araştırma), etik tepkisel uygulama, farklı grupların etik beklentilerini, ilgili tüm taraflar için tatmin edici yaklaşımlar sağlayacak şekilde kabul etmeyi (müzakere etmeyi) içerir.

İlk olarak, etik uygulama ile ilgili kararlar belirli bağlamlarda verilir. Tüm insanlar ve yerler bütünlük, adalet ve saygı ile muamele görmeyi hak etse de, etik davranış, çeşitli ahlaki topluluklardan insanların beklentilerine duyarlılık ve işin içinde bulunduğu fiziksel ve sosyal ilişkiler ağlarının kabul edilmesini gerektirir. Bu nedenlerle, özellikle insanları içeren işlerde etik uygulama kuralları belirlenemez. Tartışılan coğrafyacıların karşılaştıkları gerçek sorunlardan da görebileceğiniz gibi, çoğu etik ikilemin “doğru” çözümü dikte edilemez. İkincisi, sadece akranlarınız, meslektaşlarınız ve kurumunuz (örn. Diğer öğrenciler, profesyonel coğrafyacılar, üniversite etik komitesi) bazı davranış veya uygulamaların etik olduğunu söylemesi her zaman böyle olduğu anlamına gelmez. Bu kararlılık nihayetinde size, vicdanınıza ve birlikte çalıştığınız kişilere bağlıdır. Sonunda, verdiğiniz kararların sorumluluğunu almalısınız.

Neden Etik Davranmalı?

İnsanlar olarak daima etik davranmamız gereken ahlaki argümanların yanı sıra, coğrafi araştırmacıların etik davranması için önemli pratik argümanlar vardır. Bunlar üç ana kategoriye ayrılır.

İlk olarak, etik davranışlar araştırmamıza dahil olan veya araştırmamızdan etkilenen bireylerin, toplulukların ve ortamların haklarını korur. 'Dünyayı daha iyi bir yer haline getirmeye' yardımcı olmakla ilgilenen sosyal ve fiziksel bilim adamları olarak zarar vermekten kaçınılmalıyız (veya en azından en aza indirmeliyiz).

İkincisi ve belki biraz daha ilgini çeken etik davranış, bilimsel araştırmanın sürdürülmesi için elverişli bir ortam sağlamaya yardımcı olur. Örneğın, Walsh'un (1992) Pasifik Adası araştırmalarındaki etik konuların erken tartışmasında belirttiğı gibi, dikkatsiz uygulama ve kültürel farkındalık eksikliğı toplumun araştırma ayrıcalıklarını reddetmesine neden olabilir: duyarsız araştırmacı araştırılanlar ve [Pasifik] Ada hükümetleri için sorun yaratır ve bazı [araştırmacılardan] ayrılmaları istenir. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı, tüm Ada hükümetleri artık araştırmacıların araştırma izinleri için başvurmalarını istemektedir, iade edilmeyen bir başvuru ücreti talep edebilir ve bir izin reddedilmesi nadir değıldir.

Etik davranarak, halkın güvenini koruyoruz. Bu güven konumundan, ev sahibi olan insanlar arasında şüphe veya korkuya neden olmadan araştırmaya devam edebilir ve bunu yapabiliriz. Dahası, araştırma topluluklarında güveni koruyoruz. Sadece meslektaşlarımızın çalışmalarının bütünlüğüne güvенеbileceğımızden emin olmak değıil, aynı zamanda güvenilir çalışma, araştırmamıza fon sağladığımız ajansların sürekli desteğini sağlamaya yardımcı olur.

Üçüncüsü, artan kamu sorumluluğı talepleri ve üniversiteler gibi kurumların kendilerini bir öğrencinin veya çalışanın etik olmayan veya ahlaksız eylemlerinden yasal olarak korumaları gerektiğı düşüncesi, etik davranmaya her zamankinden daha fazla vurgu yapıldığı anlamına gelmektedir.

Açıkçası, etik araştırma yapmak için zorlayıcı ahlaki ve pratik nedenler vardır. Bunlar nasıl hayata geçiriliyor?

Etik davranış ilkeleri

Adalet: Bu, faydaların ve yüklerin dağılımına vurgu yapar.

Sadece bu mu?

Yarar / zararsızlık: sırasıyla, 'iyi şeyler yapmak' ve 'zarardan kaçınmak' anlamına gelir.

Çalışmalarımız faydaları en üst düzeye çıkarmalı ve fiziksel, duygusal, ekonomik ve çevresel zararları ve rahatsızlıkları en aza indirmelidir. Zarar mı veriyorum? İyi mi yapıyorum?

Saygı: Bireyler özerk ajanlar olarak görülmeli ve azalan özerklik (örneğin zihinsel engelli) olan herkes korunmalıdır. Araştırmaya katılan kişilerin refahı, inançları, hakları, mirası ve geleneklerini dikkate almak önemlidir. Elbette saygı, araştırmaya katılan organizmaları veya çevreleri etkileyen herhangi bir rahatsızlık, travma veya dönüşümün dikkate alınmasını da kapsamalıdır. Saygı gösteriyor muyum?

Araştırmadan önce ve araştırma sırasında aşağıdakiler düşünülmelidir.

Razı olmak

- Katılımcılara amaç, yöntem, diğer katılımcılar, sponsorlar, talepler, riskler, ilgili zaman, rahatsızlıklar, rahatsızlıklar ve potansiyel sonuçlar gibi konularda verilen bilgi miktarı
- Onam kararlarının alındığı bilgilerin potansiyel katılımcılarına erişilebilirlik ve anlaşılabilirlik
- İzin verilmeden önce çalışmanın değerlendirme süresi
- Aldatma gerektiren araştırmalarda dikkat
- Bağımlı ilişkilerdeki insanlardan onay alma konusunda dikkat

Onay kaydı

- Proje üzerinde çalışan diğerleri için aydınlatılmış onam sorunları

Gizlilik

- Araştırma sırasında ve sonuçların açıklanmasında katılımcıların kimliğini ifşa etme
- Onay ve özel veya gizli bilgilerin toplanması
- İlgili gizlilik yasaları ile araştırmacılar tarafından gizlilik veya gizlilik konusunda sağlanan güvenceler arasındaki ilişkiler

- Araştırma sırasında ve sonrasında veri depolama (örneğin, arazi notları, tamamlanmış anketler ve kaydedilmiş görüşmeler)

Zarar

- Çalışmanın veya sonuçlarının fiziksel, psikolojik, kültürel, sosyal, finansal, yasal ve çevreye zararlı etkileri
- Daha önce benzer çalışmaların gerçekleştirilme derecesi
- Bağımlı nüfusa zarar verme sorunları
- İlgili riskler ile işin potansiyel avantajı arasındaki ilişki
- Başladıktan sonra katılımcıların araştırmadan çekilme fırsatları
- Araştırmacıların yeterliliği ve tesislerin uygunluğu
- Sonuçların gösterimi

Kültürel farkındalık

- Bireyleri olan bireylerin ve toplulukların kişiliği, hakları, dilekleri, inançları ve etik görüşleri

Sonuçların yaygınlaştırılması ve katılımcılara geri bildirimler

- Sonuçların katılımcılara ulaşılabilirliği ve anlaşılabilirliği
- Sonuçların potansiyel (yanlış) yorumları
- Sonuçların potansiyel (yanlış) kullanımları
- Sonuçların "Mülkiyeti"
- Sponsorluk
- Bilgilendirme
- Yazarlık